Ομιλία στην Γυναίκα την αλείψασα τον Κύριο Μύρω (Αγ. Αμφιλόχιος επίσκοπος Ικονίου)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 15 Απριλίου, 2014

(Μ. ΤΡΙΤΗ ΕΣΠΕΡΑΣ)

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΙΚΟΝΙΟΥ

ΟΜΙΛΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΗΝ ΑΜΑΡΤΩΛΟΝ, ΤΗΝ ΑΛΕΙΨΑΣΑΝ ΤΟΝ ΚΥΡΙΟΝ ΜΥΡΩ ΚΑΙ ΕΙΣ ΦΑΡΙΣΑΙΟΝ

Α’
Πολύ ωφέλησε την ψυχή μας ο Χριστός, σαν παρακάθησε στο τραπέζι του Ζακχαίου. Γιατί όπου ο Χριστός φιλοξενείται, και κάμνει συντροφιά με τους ανθρώπους, και το πιοτό και το τραπέζι μας καταδέχεται, εκεί κατοικεί η ευφροσύνη. Γιατί ποιος τελώνης ή πόρνη ή απ’ εκείνους που έπραξαν όσα δε λέγονται κακά, βλέποντας τον Ποιητήν του ουρανού και της γης να εισέρχεται στο σπίτι του Τελώνη, ή εκείνον που μας δίδει τα στάχυα, να λαβαίνει με τα χέρια του ανθρώπινο ψωμί, ή των τσαμπιών τον χορηγό να πίνει απ’ το κρασί και να ευλογεί τα πατητήρια, και στο μυαλό του δε θάβαζε την πράξη τούτη για μεγάλη γιορτή και λαμπρό πανηγύρι; Αληθινά γιορτή. Ευφροσύνη αγγελικής φιλοξενίας, να βλέπεις το Δεσπότη με τους δούλους· το Θεό με τους ανθρώπους· τον Κριτήν τέλος να βλέπεις μ’ εκείνους που θα κρίνει, να κάθεται το ίδιο τραπέζι. Μα για τούτον το λόγο ήρθε στη γη, χωρίς να εγκαταλείψει τον ουρανό ορφανό από τη θεϊκή δόξα· γιατί και τέλειος γενόμενος άνθρωπος, δεν έπαυσε να είναι Θεός.

Και
ήρθε επί της γης και πέρασε θάλασσες για να βγάλει τους χειμαζομένους στο πέλαγος των βιοτικών φροντίδων από το βυθό της αμαρτίας, και σε πόλεις και κώμες περιόδευσε και περπάτησε στα στενά τα μονοπάτια και στ’ απόκρημνα πατήματα, και σε γκρεμνούς στάθηκε κι αναζήτησε τους πλανεμένους για να τους επαναφέρει στην ποίμνη των, σαν ακυβέρνητα πρόβατα. Γιατί Αυτός είναι εκείνος που αναζητεί το «απολωλός πρόβατον», εκείνος που εγκαταλείπει τα ενενήντα εννέα πρόβατα και πάσχει για το ένα. Κι επειδή ζητούσε το ένα, δε σημαίνει πως καταφρονούσε τα επίλοιπα, μα κι ούτε πάλιν θυσίαζε για τα πολλά το ένα· γιατί άφηνε τα ενενήντα

εννέα στη μάντρα ασφαλισμένα και σίγουρα, και τότε έτρεχε για το ένα να το σώσει απ’ την πλεκτάνη του διαβόλου. Πρόβατο χωρίς ποιμένα είναι έτοιμο δείπνο στα θηρία, και ψυχή ασφράγιστη από αρετή και χωρίς ταπείνωση και φόβον Θεού είναι στα χέρια του διαβόλου. Όθεν και τον Ζακχαίον άρπαξε σαν πρόβατο από το στόμα του λύκου και στη λογικήν αυλήν των προβάτων επανέφερε και με θεία χαρίσματα και αρετήν τον εκόσμησε. Και όπως ο ποιμήν που επιθυμεί να ξαναβρή το πλανεμένο αρνί, αφήνει φρόνιμο και πιστό του ζώο ελεύθερο να βόσκει, μη τυχόν το απαντήσει και συντροφιαστά επιστρέψουνε στη μάντρα, έτσι και ο Λόγος του Θεού τη σάρκα που δανείστηκε από την Παρθένον, σαν πρόβατο σε βοσκοτόπι, άφησε στο τραπέζι του Ζακχαίου, όπως, ένεκεν της φιλοξενίας και της συντροφιάς, τον τραβήξει προς την ποίμνην.

Β’
Αλλά τούτο δεν το καταλάβαιναν οι Φαρισαίοι και σχολίαζαν με τις απαίσιές τους γλώσσες και διέβαλλαν το Χριστό που τον έβλεπαν να τρώγει με τους τελώνες. Μα σαν τα ασκιά τα παληά ανοίξανε γιατί δεν μπορούσαν να δεχτούν τον καινούριο δυνατό λόγο της διδασκαλίας. Εμείς όμως, αδελφοί, ας ακολουθήσουμε το μέγα φιλάνθρωπο στην πορείαν του. Εκείνος λοιπόν που τον Ζακχαίον τον τελώνην έφερε στο δρόμο τον καλό και στη λογική μάντρα των Αποστόλων συγκατέλεξε, εκείνος είναι που και την πόρνην την αμαρτωλήν, την εργάτιδα τόσων κακών, ετράβηξε από το φαράγγι του διαβόλου και στην ασφαλισμένη μάντρα την απέδωσε.

Για
να γνωρίσετε όμως τη φιλανθρωπία του Χριστού κι από την άλλην των Φαρισαίων την παραφροσύνην και για να μάθετε της αμαρτωλής την επιστροφή, παραθέτω τούτες τις ευαγγελικές ρήσεις, και αν ακούσετε καλά και προσέξετε το ύφος, εύκολα πολύ θα βγάλετε και το νόημά τους. Ηρώτησε, λέγει, τις των Φαρισαίων τον Ιησούν, ίνα φάγη μετ’ αυτού. Και εισελθών εις τον οίκον του Φαρισαίου ανεκλίθη. Ω ανείπωτη χάρις! Ω πρωτάκουστη φιλανθρωπία που δε γνωρίζεις όρια! Και με Φαρισαίους παρακάθεται χωρίς ν’ αποδιώχνει τους τελώνες· και τις πόρνες ελεεί και με τη Σαμαρείτιδα διαλέγεται· και στη Χαναναίαν απαντά και στην αιμορροούσα το κράσπεδον του ιματίου του παραχωρεί και δεν ντρέπεται. Είναι γιατρός για όλα τα πάθη και τα θεραπεύει για να ωφελήσει όλους, τους πονηρούς και τους αγαθούς, τους αχάριστους και τους ευγνώμονες. Έτσι λοιπόν και τώρα που τον προσκαλεί ο Φαρισαίος, δέχεται, και εισέρχεται στην οικίαν του, πλην οικίαν γιομάτη με αμαρτίες. Γιατί όπου Φαρισαίος εκεί είναι η πονηρία, ο τόπος της αμαρτίας, της υπερηφανίας το «καλωσόρισες». Και σε τέτοιο σπίτι ο Κύριος δεν αρνιέται να υπάγει. Και φυσικά, γιατί ως ο ήλιος δε χάνει τη λάμψη του ακόμα και στο βόρβορο σα

ρίχνει τις ακτίνες του αλλά τουναντίον τον καθαρίζει, έτσι και ο Χριστός κάθε τόπον αισχύνης και βέβηλον διαλέγει και τη βρωμερήν αμαρτία με τις ακτίνες του διαλύει, κι άσπιλος μένει πάντα ο λόγος της θεότητος.

Γ’
Έτσι ευθύς επήγε στον Φαρισαίον· ήρεμος, σιωπηλός, χωρίς να ελέγξει τη ζωή του. Πρώτα για να αγιάσει τους καλεσμένους, εκείνον που τον κάλεσε, την οικίαν και της πολιτείας τα βρώματα· έπειτα για να δείξει πως δεν ήταν φάσμα η ενανθρώπησή του μα κάτι πραγματικό, πως γίνηκε δηλαδή τέλειος άνθρωπος, κάθισε στο τραπέζι γιατί εκεί έμελλε να έρθει η πόρνη και να δείξει το θερμόν και φωτεινόν τρόπο της μετανοίας. Γι’ αυτό σαν τον κάλεσε ο Φαρισαίος, ευθύς συγκατανεύει για να διδάξη παρουσία των Γραμματέων και Φαρισαίων. Όταν η πόρνη θα ομολογεί τα σφάλματά της, πώς πρέπει να ζητούν συγχώρεση οι αμαρτωλοί από το Θεό και να δέχονται τη χάρη του. Ιδού γαρ, λέγει, γυνή εν τη πόλει, ήτις ην αμαρτωλός. Γυναίκα· η ανερμάτιστη φύση, το πρώτο δίχτυ του διαβόλου, η εισαγωγή της πλάνης, η διδασκάλισσα της παραβάσεως και της ανομίας. Αυτή που γίνηκε για βοήθεια του αντρός, μα πολύ γρήγορα εξελίχθηκε σε εχθρόν του, που δημιουργήθηκε και είναι εκ φύσεως καλή, μα που με την ίδια της τη βούληση γίνηκε κακή· αυτή που έδειξε την ωραιότητα του ξύλου και τον παράδεισον έχασε. Και ιδού γυνή, εν τη πόλει, ήτις ην αμαρτωλός, και της Εύας έφερνε τις αμαρτίες και κατάμεστη ήταν από τις δικές της. Και θα ειπώ πρώτα για την προηγούμενή της συμπεριφορά και πώς σκορπούσε σπάταλα τους τρόπους της, για να αντιληφθήτε καλλίτερα την πολυτέλεια της μετανοίας.

Δ’
Ο Θεός έλαβεν οστούν από την πλευράν του Αδάμ, του προσέθηκε σάρκα και έτσι έκαμε την Εύα, που και γι’ αυτό γυναίκα την κάλεσε, και την έδωσε στον Αδάμ για σύντροφό του. Αλλά μετά που αμάρτησαν και παρέβηκαν τον νόμο και διωχθήκανε από τον Παράδεισον, σαν τιμωρία τους ήρθε και ο θάνατος. Μα για να μη χαθεί ολότελα το ανθρώπινο γένος με τη φθορά του θανάτου, έρχεται ο γάμος ν’ αναχαιτίσει το θάνατο. Για να σπέρνει ο ένας κι ο άλλος να θερίζει· ο ένας να κόβει κι ο άλλος να βλασταίνει. Κι ότι μετά την εισέλαση του θανάτου δόθηκε η χάρη του γάμου, καταφάνερο είναι από το ότι ο Αδάμ μετά την έξοδο από τον Παράδεισο βρέθηκε με την Εύα. Κι έχει γραφτεί ότι σαν βγήκανε από τον Παράδεισο, τότε εγνώρισε ο Αδάμ τη γυναίκα του· προ της αμαρτίας λοιπόν ήταν η παρθενία, που διατηρούσε αμόλυντο και καθαρό το χιτώνα της φύσεως. Μετά λοιπόν από την ανομία, ύστερα από την τιμωρία του θανάτου εισέλασε ο γάμος για να εξασθενήσει το θάνατο με την άνθησή του και να τον νικήσει με την αρχοντική του

βλάστηση. Και για να μη χαθή το ανθρώπινο γένος αλλά τουναντίον να πληθυνθεί ψηφίστηκε ο νόμος του γάμου. Και στον άνδρα χάρισε την ηδονή και στη γυναίκα τη θωπεία και την ωραιότητα, ωραιότητα πρόσκαιρη, όχι για να ερεθίζωνται ανάμεσά τους και να ωθούνται σε άνομες μίξεις, αλλά για να ενώνονται έννομα με το θεσμό του γάμου. Όθεν η μίξις ύστερα από νόμιμον γάμον είναι τίμια και ευλογημένη από το Θεό. Αλλά εκείνη που γίνεται για να κερδίσει η σάρκα την ηδονή, έχει μέσα της το θάνατο. Τίμιος γαρ ο γάμος εν πάσι, και η κοίτη αμίαντος· πόρνους δε και μοιχούς κρινεί ο Θεός. Όσες λοιπόν νόμιμα γνώρισαν τους άνδρες για να κάμουν παιδιά, είναι αψεγάδιαστες· όπως η Σάρρα, και η Ραβέκκα, και η Ραχήλ. Και οποιαδήποτε άλλη. Εκείνες όμως που διεγείρουν τους νέους, και τους σπρώχνουν στην ακολασία για να χαρούν την άνομη ηδονή, αυτές είναι καταδικασμένες για τη φθορά, γιατί τον ναόν του Θεού καταστρέφουν. Ει τις γαρ, λέγει, φθείρει τον ναόν του Θεού, φθερεί τούτον ο Θεός. Και από τούτες ήτανε η αμαρτωλή που λέγουμε. Κι αφού τόσον αισχρά εκμεταλλεύτηκε τη φύση, με το να χρωματίζει με φτηνή βαφή το πρόσωπό της, και με επιδεξιότητα να προσπαθεί πώς να φανεί ελκυστική, έσερνε τυφλά τους νέους στην ακολασία και τους έσπρωχνε στο βάραθρο της πορνείας.

Ε’
Και δεν τα λέγω αυτά, για να περιγελάσω εκείνα που έκαμε· αλλά τουναντίον για να την επαινέσω, με το να ξέρετε από πού ξεκίνησε και πού έφτασε. Και λέγω ποια ήτανε πρώτα, για να σας δείξω τι γίνηκε τώρα. Και όλα τα αμαρτήματά της καταλεπτώς τα ιστορώ, για να δείξω τα κατορθώματα της μετανοίας. Αλλά αυτή, που δε μεταχειρίστηκε ως έπρεπε το σώμα της· μα άλλους σαγήνευε με τις πλεξούδες των μαλλιών της, άλλους εμάγευε με τα δάκρυά της κι άλλους με τη θρασύτητά της και όλους από παντού τους ωδηγούσε στο βάραθρο της ακολασίας, αυτή τώρα τον αισχρό και σαρκικόν έρωτά της αλλάζει σε θεία και ουράνια στοργή.

Σαν
είδε τον Ιησού άλλοτε να μιλά με τη Σαμαρείτιδα κι άλλοτε να σιμώνει τη Χαναναία, κι άλλη φορά να διαπιστώνει την κλοπή της αιμορροούσης, και πότε να τρώγει με τους τελώνες και πότε να επισκέπτεται τους Φαρισαίους, σκέφτηκε. Αφού τις πόρνες και τους αμαρτωλούς και τους τελώνες καταδέχεται, ως πότε θα σπαρταράω σαν ψάρι για την ηδονή και θα βυθίζομαι συνεχώς στα πελάγη της αμαρτίας; Δε θα μείνω για πάντα στον κόσμο, ούτε ωραία θα μείνω, γιατί το καθένα έχει στον καιρό του το θάνατο και όλα μαραίνονται· και τα άνθη και τα κρίνα κι οι ομορφιές του προσώπου. Και τι θα πάθω για τα έργα μου; Αρχίζω τώρα και εννοώ τη φωτιά της κολάσεως και η ψυχή μου μετανοεί, γιατί προσπαθώντας με κάθε μέσο

πώς να φανώ ωραιότερη για την καταστροφή των νέων, έβγαινα στους δρόμους της πολιτείας και στην αγορά κι έτρεχα στις μαζώξεις των ανθρώπων κι είχα για δίχτυ μου τα πόδια κι ως δόλωμα τις ωραίες μου κουβέντες.

Ω
πόσους νεαρούς κατέστρεψα με τις ματιές μου, τις γιομάτες αναίδεια και πάθος. Κι έκαμνα πολλά φτιασίδια κι αυτό για βλάβη πάλιν εκείνων που με κυτούσαν, και πότε ύψωνα τα μαλλιά μου σε σειρές απανωτές σαν πύργο, και πότε άφηνα από ψηλά πολλές πλεξούδες αφρόντιστα να χαλούν στο μέτωπό μου. Και τα μάγουλά μου έβαφα και τα μάτια μου τα είχα πάντα με μαυράδια. Και πότε με δάκρυα ψεύτικα έκαμνα τους νέους να πέφτουνε μπροστά μου. Ω, τι θα καταντήσω για τούτα, και ποιο γιατρό θα βρω σε όλα τούτα τα πάθη; Αν εξομολογηθώ τις ανομίες μου στους ανθρώπους, ανώφελη θα είναι η εκμυστήρευσή μου· να κρύψω τα αμαρτήματά μου δε μπορώ. Κι από πού να τα κρύψω μιας που το Θεό δε μπορώ να ξεγελάσω; Και πού να πάω που παντού το δικαστή βρίσκω μπροστά μου; που ναι μεν δε φαίνεται μα παντού με ελέγχει; Μια ελπίδα σωτηρίας μου απομένει, μια ευκαιρία για τη ζωή· να βρω τον Ιησού και να τρέξω κοντά του. Αυτός που τους Τελώνες δέχεται δεν απαρνιέται την πόρνη. Αυτός που δειπνεί μαζί με τους Φαρισαίους δε διώχνει τα δάκρυα της αμαρτωλής. Κι επειδή ξέρω πως βρίσκεται στου Σίμωνα του Φαρισαίου, εκεί θα πάω. Μα τι να του ζητήσω σαν πάω; Την υγεία των ματιών μου; Μα είναι πρόσκαιρο το χάρισμα. Ν’ απαλλαγώ από την αρρώστεια; Μικρό το κατόρθωμα, γιατί ο αιώνιος θάνατος είναι πιο μεγάλος από τη σύντομη τούτη ζωή. Απ’ όλα θα παραιτηθώ λοιπόν, τα σωματικά, και την υγεία της ψυχής μου θα ζητήσω. Και μια λύση στα κακά και τις αμαρτίες που σώρεψα είναι να δω το Δικαστή και να προλάβω την κόλαση. Θα μιμηθώ την πόρνη τη Ραάβ, και θα ζηλέψω την ενάρετη ζωή της γυναικός. Και τίποτε άλλο δε ζητεί ο Θεός πλην της μετανοίας.

Σ’
Και σα σκέφτηκε τούτα, που είπαμε, με ευσέβεια, και σαν μετάστρεψε τον νου της στην πίστη, έρχεται στον Ιησού με παρρησία να ομολογήση την αναίδειά της. Και δε λέγει τίποτε· δεν τολμούσεν· ήξερε πως εκείνος που εποπτεύει τους λογισμούς δεν έχει ανάγκη από λόγια. Και τι θα του έλεγε αφού όλα τα γνωρίζει! Πως αμάρτησε κι εργάστηκε την ανομία; Πώς ερωτεύονταν κι απολάμβανε τις σαρκικές ηδονές; Αυτά τα ήξερε καλά ο Θεός, όχι γιατί γίνηκαν αλλά γιατί γνωρίζει και τους λογισμούς στα μύχια της καρδιάς μας. Επειδή λοιπόν εγνώριζε πως όλα είναι φανερά στο Θεό και δε μπορεί να τον ξεγελάση, σφάλησε το στόμα της κι άνοιξε τα δάκρυά της να μιλήσει. Στάσα γαρ, λέγει, παρά τους πόδας του Ιησού, κλαίουσα ήρξατο βρέχειν τους πόδας αυτού τοις δάκρυσιν. Και δε μιλούσε με το στόμα της, αλλά με στεναγμούς και με καρδιά συντετριμμένη έλεγε την

άβυσσο των αμαρτιών της· τους άσεμνους στοχασμούς, και τις αισχρές μνήμες, τις βέβηλες πράξεις και τις άνομες ομιλίες ομολογούσε. Και δεν υπήρξε τίποτα που να έκαμε και που δεν το πλήρωσε με δάκρυα. Κι ήξερε καλά πως για ότι έλεγε ελάβαινε την συγχώρεση. Είπα γαρ, λέγει, εξαγορεύσω κατ’ εμού την ανομίαν μου, και συ αφήκας την ασέβειαν της καρδίας μου. Και όχι μόνον χωρίς να ομιλεί, ομολογούσε ζητώντας την εξιλέωση του Κυρίου με τους στεναγμούς της καρδιάς της· αλλά εξεπλήρωσε και το ωραίο σχήμα της μετανοίας. Εδάκρυσε γιατί γέλασε πολύ· και με τα καλά δάκρυα λούζει το κακό της γέλιο· με τις σταγόνες των ματιών της ξεπλένει την αμαρτία από τα μάγουλά της· ήγουν με εκείνα που αμάρτησε με τούτα και απολογιέται· με όσα έπραξε τις ανομίες, με αυτά ζητεί να εξιλεώσει το νομοθέτη. Όπως ακριβώς ο Δαβίδ, το στρώμα που μόλυνε με εναγκαλισμούς το ξέπλυνε με τα δάκρυα.....

(Μετάφρ. Θεοδόση Νικολάου, Κυπρίου, "ΚΙΒΩΤΟΣ", ΕΤΟΣ Α', ΜΑΡΤΙΟΣ 1952, ΑΡΙΘΜ. ΦΥΛΛ. 3)

(Πηγή ηλ. κειμένου: impantokratoros.gr)